

68876

IZSELJENIŠKA KNJIŽNICA ŠT. 6

Ljubljana, 10. septembra 1931

**IZSELJENIŠKI
VESTNIK**

**ZA POUK NAŠEMU
NARODU**

1931

**Izdala in založila
DRUŽBA SV. RAFAELA V LJUBLJANI**

Vsebina:

1. Po letošnjih slovesnih sprejemih naših izseljencev.
  2. Slovenski izseljeniški Sosvet.
  3. Naš izseljeniški narodni program.
  4. Izseljeniški kongres.
  5. Notranja kolonizacija.
  6. Gospodarstvo Družbe sv. Rafaela.
  7. Izseljeniška nedelja.
  8. To in ono iz izseljeniškega sveta.
  9. Letni občni zbor.
-

Pozor!

Gg. urednike vseh slovenskih časopisov tu doma in v tujini lepo prosimo, da ponatisnejo iz tega Izseljeniškega Vestnika, kar naj več članov in poročil. Tudi jih prosimo, naj ponatisnejo vsaj vsebino te številke Iz. Vestnika in naj opozorijo na ta Vestnik svoje čitatelje in naj jih pozovejo, da pišejo poiztis tega Iz. Vestnika, katerega drage volje pošljemo brezplačno vsakemu, kdor se zanima zanj in nam sporoči svoj naslov. Tudi naj jih opozore, da radi pošljamo Izseljeniški Vestnik vsakemu redno in sicer brezplačno.

Za vsako uslugo se jim že naprej iskreno zahvaljujemo.

IZSELJENIŠKA KNJIŽNICA ŠT. 6

IZSELJENIŠKI
VESTNIK

ZA POUK NAŠEMU NARODU

1931

IZDALA IN ZALOŽILA
DRUŽBA SV. RAFAELA V LJUBLJANI

68876

68876

F2C 138 / 1952

Založila „Družba sv. Rafaela v Ljubljani“.
Predsednik P. Kazimir Zakrajšek.

Za Zadržno tiskarno v Ljubljani S. Magolič.

I.

Po letošnjih slovesnih sprejemih naših izletnikov.

Letos je naša javnost priredila celo vrsto slovesnih sprejemov, s katerimi je pozdravljala v domovino vračajoče se izseljence. Pred vsem so bili to naši ameriški Slovenci.

K tem našim slovesnim sprejemom samo nekoliko opazk:

1. **Družba sv. Rafaela se veseli**, da se je naša javnost toliko zavedla svojih dolžnosti do tistih, ki primorani zapuščajo rodno grudo in hite v tujino samo radi kruha. To je gotovo naš velik napredek, katerega smo lahko vsi veseli.

2. **Ti sprejemi bodo prinesli domovini veliko koristi, finančnih in moralnih.**

Finančnih. Izseljenci, ne samo ti, ki so bili tu doma sprejeti osebno, temveč po celem svetu, so čuli o teh sprejemih. Kaj takega je bilo do sedaj nezaslišanega med nami. Narodna zavest bo zavalovila med izseljenci kakor mogočen val od srca do srca, od naselbine do naselbine, od deže do deže, od dela sveta do drugega. In kaj bo posledica?

Spomin na domače se bo obnovil. Srca se bodo zganila, in — žepi izseljencev v tujini se bodo znova odprli in nove pod-

pore in darovi domačim bodo prihajale v deželo. Za naše verske, narodne in kulturne potrebe bodo raje prispevali. Raje in v večjem številu se bodo od leta do leta vračali domov in tu pustili velike svote svojega denarja.

Moralnih. Očetje v tujini bodo začeli bolj misliti na svoje družine tu doma, za nje bolj skrbeti, hitreje delati in varčevati, da se čim preje vrnejo domov. Otroci bodo več mislili na svoje stariše tu doma, sorodniki na sorodnike. Da, družinske vezi se bodo obnovile. Narodna zavest se bo poglobila, ljubezen do domovine poživila. In še mnogo drugega.

3. Ti sprejemi bodo koristili državi.
— **Do sedaj** so se izseljenci ob takih obiskih le s strahom bližali mejam svoje domovine. In po pravici. Kaki brezsrčni cariniki in brezobzirni obmejni stražniki so jih pozdravljali z najrazličnejšimi šikanami, potrebnimi in nepotrebnimi, zapovedanimi in nezapovedanimi. Vsak obmejni uradnik je nastopal proti njim, kakor je hotel. Tako je bil že prvi korak v domovino skoraj vsem zagrenjen, da so s kletvico v ustih izseljenci pozdravljali svojo domovino. S tolikim hrepenjem in žrtvami so spravljali skupaj potrebni denar za pot, ko jih je gnalo srce domov pogledat „hišico očetovo“. Dostikrat so stradali, dostikrat si vzeli naposodo za pot. Tu doma pa tak sprejem. Vračali so se radi tega pred časom nazaj v tujino in se s kletvico na ustih poslovili na meji od

mačehe domovine, se odpeljali čez mejo s sklepom: Nikdar več v tako mačeho-domovino! Potem smo se pa jezili nad našimi izseljenci, če so bili tako polni preziranja in sovraštva do domovine, če so naši časopisi v tujini napadali celo državo. Samo ljubezen rodi ljubezen. In vendar, da domovina ljubi svoje izseljence ima več kot dovolj vzrokov.

Pomislimo samo:

1. Koliko slovenskih kmetij je bilo obvarovanih bobna samo z amerškimi žulji?
- 2. Koliko revščine in lakote je bilo preprečene zlasti po vojski po celi deželi samo s podporami in darovi naših izseljencev!
- 3. Koliko so naši izseljenci darovali za razne verske, narodne, kulturne in gospodarske namene. (Znane „kište“ iz Amerike po vojski. Zvonovi po cerkvah. Dom za slepce itd. itd.) Je to nič? Če smo bili tako predrzni, da smo vse to sprejemali, ali ni sedaj sveta naša dolžnost, da jim vsaj z malim znakom slovesnega sprejema pokažemo svojo hvaležnost?

Letos pa tolika sprememba! Slovesni sprejemi mesto šikan! To mora navdušiti izseljence za novo ljubezen do naroda in države. Ti izletniki bodo glasniki naše naprednosti v tujini vsak v svoji državi, vsak v svojem prijateljskem krogu, ki ga ima med tujimi narodi. Vpljiv države bo rasel. S temi sprejemi smo pokazali, da znamo biti tudi veliki in velikopotezni.

Majhne svotice smo potrošili, malo truda so nas ti sprejemi stali, še v zabavo so nam bili, in vendar toliko koristi bodo prinesli!

In naša slovenska mladina, rojena v tujini, kako veliko delo smo storili za njo! Do sedaj se je vračal oče razočaran iz domovine, preklinjal je svojo domovino predvsem pred svojimi otroci. To je vjuzelo tudi otroke in z očetom so jo kleli. Kaj čuda, da je bilo tako malo navdušenja med mladino v tujini za domovino! Sedaj bo pa s ponosom oče pripovedoval svojim otrokom o teh sprejemih. Samega smo navdušili in podžgali za domovino in narod. Ali ne bo samo naravno, da bo on potem v tujini to ljubezen podžgal tudi pri svojih otrocih? Da so se zadnja leta začele te razmere spreminjati na bolje, kar sledite pisanju ameriške mladine po njih listih, pa boste videli, kako je nov duh zavel med njimi, kako so danes navdušeni za svoj narod in za domovino svojih staršev!

Da, kakorkoli premislimo te sprejeme, najdemo: — veliko narodno dobro delo so bili. Velik uspeh bodo rodili kakor za narod in državo tu doma, tako za naše izseljence. To je bil bogato naložen kapital, ki bo donašal stoterne obresti.

II.

Slovenski izseljeniški Sosvet.

Ustanovitev izseljeniškega Sosveta je bila jako posrečena misel Družbe sv. Rafaela. Kakor smo se sicer bali njega ustanovitve, ker smo dvomili, če se bo ideja sploh dala izvesti, kakor zamišljena, tako smo sedaj prepričani, da smo ž njim storili velik korak k rešitvi našega izseljeniškega vprašanja. Dosedanje udeležbe pri sestankih tega Sosveta in zanimanje, s katerim slede udeleženci posameznim debatam, so daleč presegle vse naše pričakovanje. Da, veliko delo smo ž njim začeli, ki bo gotovo rodilo stoteri sad.

Pri ustanovnem shodu je podal predsednik Rafaelove družbe sledeče nasvete glede Sosveta:

I. Kakšen naj bo izseljeniški Sosvet?

Izseljeniški sosvet se lahko ustanovi:

1. Ali kot nova samostojna organizacija.
2. Ali se ga podredi banski upravi.
3. Ali se ga smatra kot zvezo obstoječih izseljeniških organizacij.
4. Ali se ga podredi kaki obstoječi izseljeniški organizaciji.

1. Da bi se ustanovil kot nova organizacija:

1. nima smisla, ker imamo že tri izseljenske organizacije: Družbo sv. Rafaela, Narodni odbor in Izseljeniško Ligo;

2. delo za izseljeništvo bi se s tem samo še zmešalo;

3. je že sedaj za obstoječa društva težko dobiti potrebnih delavcev in sotrudnikov, kar čutijo vse te obstoječe organizacije.

2. Podrediti ga banski upravi? Gospod načelnik dr. Dolšak je zadnjič povedal, da je banska uprava že nameravala sama ustanoviti tak Izseljeniški Sosvet, kakor ima za zdravstvo svoj zdravstveni sosvet. Toda to bi ne bilo praktično, ker

1. bi se ubila s tem privatna inicijativa, ki je pa zlasti v izseljeniškem vprašanju zelo potrebna. Vlada sama tudi nima dovolj uradnikov, ki bi se razumeli na izseljeniško vprašanje. Razume ga popolnoma samo tisti, ki je bil sam v tujini;

2. bi to zaviralo delo;

3. onemogočilo bi svobodno razpravljanje različnih vprašanj, ki so v zvezi z izseljeniškim problemom;

4. tudi ni reševanje izseljeniškega problema samo zadeva vlade, ampak zadeva celega naroda.

Gotovo je, da mora biti Izseljeniški Sosvet vsikdar na razpolago tudi banski upravi. Zato pa smo naprosili g. bana, da je vsakokratni ban obenem z dvema slov. škofoma častni predsednik sosveta. Delo, pri Izseljeniškem Sosvetu je delo, katerega morajo vršiti vlada, cerkvena oblast, delavske or-

ganizacije, kulturni delavci, trgovci, finančniki, časnikarji, kmetijske organizacije, župniki, župani itd. Vsi ti morajo sodelovati in vsak svojo panogo obdelovati in v tej smeri pomagati pri reševanju skupnega problema.

3. Kot zvezo obstoječih izselj. naših organizacij ustanoviti Izseljeniški Sosvet, tudi ne kaže, ker

1. bi morali s tem ustanoviti novo organizacijo z novimi pravili;

2. so se proti temu že lansko leto izjavile vse tri naše slovenske izseljeniške organizacije, ker ima vsaka svoje posebno obeležje in svoje posebne namene. Cetralizem bi tu gotovo ne koristil.

4. Podrediti ga kaki obstoječi organizaciji, toraj ustanoviti ga tako, kakor je bil zamišljen, namreč da bi tvoril vsaj nekako del Družbe sv. Rafaela.

Vem mnenje g. šefa dr. Dolšaka, vem za mnenje odbora Družbe sv. Rafaela, vsi so zato, da ostane Izseljeniški Sosvet pod okriljem Družbe sv. Rafaela. Tudi pri zadnjem našem prvem sestanku so vsi gospodje soglašali s tem, da bi bila to najboljša rešitev.

Izseljeniški Sosvet naj toraj ne bo kaka nova organizacija zase, sploh naj ne bo prava organizacija, temveč samo anketa strokovnjakov, ki prostovoljno, iz idealizma in ljubezni do naših izseljencev, dajo svoje zmožnosti izseljenškemu vprašanju na razpolago. Da pa ima pravno podlago svbjeга

obstanka, ga sprejme Družba sv. Rafaela v svoje področje. To bo samo nekak skupni javni forum celega naroda v delu in skrbi za izseljence.

V ta naš sosvet je zato lahko povabljen in dobrodošel, kakor vsak posameznik, tako vsaka organizacija, ki hcče pomagati aii z nasvetom ali dejansko pri reševanju izseljeniškega programa ali celotnega, ali pa samo kake posamezne točke, n. pr. finančne, kulturne, narodne, delavske ali katere druge.

Zato, ali je morebiti s tem, da je kdo član Izseljeniškega Sosveta, tudi že član Družbe sv. Rafaela? Ne! Pri Izseljeniškem Sosvetu se vsi združimo samo za enotno reševanje vseh točk izseljeniškega vprašanja, brez vsake obveznosti med seboj, ali do Družbe sv. Rafaela. Naš Izseljeniški Sosvet bi bil toraj nekaj podobnega, kar je bila n. pr. izseljeniška konferenca, katero je sklical pred dvema leti minister za socialno politiko v Splitu. Ali kakor je bil izseljeniški svet, katerega je imel v svojem programu bivši oblastni odbor, ali ga je nameravala ustanoviti sedanja banska uprava. Kot takega sem si zamislil tudi jaz takrat, ko sem predlagal njega ustanovitev pri občnem zboru Družbe sv. Rafaela. Da bo pa ustanovitev tega sosveta mogoča, je Družba sv. Rafaela že pri zadnjem občnem zboru sklenila spremeniti svoja pravila v tem smislu in pred kratkim smo že vložili na bansko upravo prošnjo za tako izpopolnitev pravil in tudi že dobili ugodno rešitev.

II. Način poslovanja Izselseniškega Sosveta.

1. Izselseniški Sosvet se shaja k svojim sestankom ali na določene dneve, ali pa ga po potrebi, ali sam, ali na pobudo častnih predsednikov skliče predsednik Družbe sv. Rafaela, ki je obenem tudi predsednik tega sosveta.

2. Za te sestanke se vsikdar naprej določa tvarina posvetovanja, ali pri prejšnjih sestankih sosveta, ali jo določajo častni predsedniki, ali pa predsednik Družbe sv. Rafaela. Za ta posvetovanja se vsikdar določajo referenti, ki kako točko izselseniškega problema prouče in potem pri sestanku nji poročajo in stavljajo tozadevne predloge in nasvete.

3. Ti nasveti in predlogi se pa sporočajo oblastem, organizacijam, javnosti v izvrševanje.

III. Delokrog Izselseniškega Sosveta.

Po mojem mnenju, bi naj imel Izselseniški Sosvet tole glavno delo:

1. Sestaviti za cel narod cel in enoten izselseniški program, ki bi obsegal vse glavne smernice, po katerih naj se ravna vse delovanje vseh slojev pri reševanju izselseniškega problema. Da smo dolžni skrbeti za svoje izselsence, tega smo se vsi zavedali že od začetka našega izselsjevanja. To kažejo razni poskusi, kako pomagati izselsencem, to so naša izselseniška društva. Toda nihče

ni prav vedel, kaj naj dela in kako naj dela. Večinoma so se te organizacije omejevale samo na kako posredovanje, ali kako karitativno pomoč izseljencem. Več niso storile, ker niso vedele kaj. Kako je izseljeniški problem še zamotan in danes še malo poznan, kako težka je njega rešitev, kažejo tudi izseljeniški zakoni.

Vlada je že pred dvema leti sklicala v Splitu posebno konferenco izseljeniških strokovnjakov, da bi mogla na podlagi teh nasvetov sestaviti nov, boljši izseljeniški zakon. Takrat je minister dr. Drinković obljubil, da bo izšel nov izseljeniški zakon že pred Božičem leta 1929. Pa ga še do danes nimamo.

Že lansko spomlad nam je poslal izseljeniški komisar dr. Aranicki v pogled svoj načrt novega izseljeniškega zakona. Nekaj zares dobrega, kateri zakon bi gotovo vsi rodoljubi tu doma kakor posebno naši izseljenci sami v tujini z največjim veseljem pozdravili. Vendar nobenega izgleda ni, da bi ga še kmalu dobili.

Iz tega sledi, da se nismo lotili kakega lahkega dela. Vendar pa je izseljeništvu že tukaj, tristotisoč Slovencev imamo že v tujini, in zato tu ni mogoče čakati, tu treba sesti k delu in delati.

Kaj in kako pa naj delamo, naj pa pove in pokaže izseljeniški narodni program.

Tudi imamo v izseljeniškem problemu veliko točk, glede katerih delavci na izselje-

niškem problemu nismo edini in nimamo enotnih smernic.

Na primer:

Ali je izseljenišтво škodljivo ali koristno? Zato, ali naj ga zaviramo ali pospešujemo?

Pri omejevanju izseljenišťva tudi nismo edini v načinu, kako naj se omejuje?

Ali kako ohraniti našega izseljenca v tujini zvestega domovini, ga pripeljati po nekoliko letih nazaj v domovino? Tudi tukaj so mnenja jako različna.

Enako je glede delavskega vprašanja, glede financ, glede vere itd.

Izseljeniški Sosvet bi imel torej nalogo vse te točke natančno proučiti in po tem glede vsake sestaviti enotno in jasno smernico, da bi vsi, zlasti katerih se kaka točka tiče, potem po tej smernici uravnali svoje delovanje.

2. Ker zajema izseljeniški problem vse panoge našega verskega, kulturnega, narodnega, gospodarskega, finančnega, trgovskega življenja in tvori vsaka teh točk problem zase, je vsak član, ali vsaka organizacija, ki pri izseljeniškem Sosvetu sodeluje, zase poseben oddelek tega skupnega dela.

To pojasnim!

N. pr. versko vprašanje izseljeniškega problema je pred vsem stvar cerkve in duhovništva. Ti ga razumejo. Zato je ta točka izseljeniškega programa pred vsem stvar cerkve, da jo prouči, nasvetuje način in potem sama deluje na njeni rešitvi.

Vzemimo finančne točke v izseljeniškem programu N. pr. kako urediti pošiljanje denarja iz tujine v domovino? Kako pospeševati varčevanje zaslužkov med izseljenci, kako te prihranke zavarovati pred sleparskimi hranilnicami, vse to je gotovo pred vsem zadeva naših finančnikov, da jo prouče in potem uredi svoje tozadevno delovanje.

Delavske zadeve n. pr. delavske recipročne pogodbe z državami, v katerih žive naši izseljenci, za njih pravice, za njih odškodninske zadeve, njih plače in druge take stvari so pred vsem zadeva delavskih organizacij, da jih prouče in stavijo tozadevne nasvete in potem tudi delujejo na tem, da se dosežejo in uresničijo.

Enako je z vsemi drugimi točkami izseljeniškega programa.

Zato, ko bi najprej določili naš skupni izseljeniški program v vseh teh točkah, bi bil vsak član tega sosveta dolžan, ponesti svoj posebni del programa v svojo organizacijo, ga ji predložiti, da se tam o njem naprej razpravlja, da se tam išče sredstev in načinov končne rešitve, nam tukaj pa potem poroča kaj in kako se je sklenilo.

3. Za vse to delo je treba pa pridobiti tudi našo javnost.

Da se pa ta pridobi za razumevanje izseljeniškega vprašanja in se zagotovi za to delo sodelovanje celokupnega naroda, je pa pred vsem potrebno sodelovanje našega časopisja in naših literarnih delavcev. Potrebno je, da se o vseh teh skupnih in po-

sameznih točkah programa potem pišejo članki in razprave v dnevnikih, tedenskih časopisih, v vseh strokovnih glasilih, vseh revijah in tudi po knjigah raznih naših književnih organizacij.

Iz tega je pa jasno, da mora imeti Izseljeniški Sosvet široko podlago, popolnoma svobodne roke. Tudi je potrebno, da se sme v sosvet vsikdar povabiti tudi vse one strokovnjake, kateri bi kakorkoli mogli in hoteli pri tem delu pomagati. Tudi moramo dovoliti, da sme priti k posvetovanju tega našega sosveta vsakdo, če tudi bi ga morda ne povabili, kdor bi mogel in hotel pomagati.

III.

Naš izseljeniški narodni program.

Družba sv. Rafaela je predložila izseljenškemu Sosvetu sledeči osnutek našega narodnega izseljeniškega programa, o katerem se sedaj vrše posvetovanja pri sestankih.

1. Izseljenišтво 1. je naša narodna rana, kajti

a) jemlje nam toliko najkrepkejših mladih produktivnih moči;

b) jemlje najkrepkejšim produktivnim močem smisel za dom, za podjetnost in jih dela lahkomišljene, ker sanjajo samo o sreči v tujini;

c) v tujini se nam jih toliko izgubi versko, moralno, narodno in gmotno;

2. Zato treba to rano zdraviti, t. j. izseljenišтво zavirati:

a) s sistematičnim podukom naroda v cerkvi, pri društvih, v časopisju;

b) s pospeševanjem domačega kmetijstva in industrije, da najde naš človek svoj zaslužek tu doma;

c) z domačo kolonizacijo.

II. Vendar pa postane izseljenišтво lahko potrebno zlo. In to je danes. 1. Zakaj?

a) Radi brezposelnosti;

b) radi gospodarske krize;

- c) zadolženosti posestev;
- d) radi številnosti oseb po družinah, ker vsi ne morejo ostati na domu;
- e) radi prekucuškega duha.

2. Zato moramo takim izseljencem:

- a) pomamagati pri odhodu v tujino;
  - aa) s potrebnim podukom;
  - bb) z nasvetom, kam naj se izselijo, da bo njihova pot finančni vspeh;
  - cc) olajšati odhod s pomaganjem pri iskanju potrebnih papirjev;
  - dd) pomagati, da si z ugodnimi pogodbami zagotove primerno plačo v tujini;
- b) poskrbeti za nje v tujini;
  - aa) s pogodbami s tujimi državami zagotoviti jim vse pravice in jih obvarovati izkoriščanja;
  - bb) versko, s tem, da dobe vse večje naselbine, ali večji okraji svojega slovenskega izseljeniškega misijonarja in temu da se zagotovi primeren obstanek;
  - cc) narodno s slovenskimi šolami, vsaj večernimi, s časopisi, s knjižnicami, igrami, z društvi, s predavanji, z obiski naselbin naših pevcev, umetnikov, glasbenikov, pevskih društev, s shodi in manifestacijami, z izleti v domovino, kjer se jim prirede slovesni sprejemi;
  - dd) gmotno, s podpornimi društvi, informacijskimi uradi glede dela s posredovanjem pri iskanju dela, z ureditvijo pošiljanja denarja domov, z navajanjem k varčevanju, Reifeisenovke, zaščita izseljeniških vlog;

ee) moralno s tem, da se skrbi, da gredo žene za možmi, fantom, da se omogoči poroka s Slovenkami, da se jim olajša povratek v domovino v ta namen.

III. Izselseništvo je lahko celo 1. velika korist za posameznika, družine in državo, ker

a) odpira podjetnim nova polja uspehov in pot do blagostanja;

b) rešuje propade naših posestev s tujim kapitalom;

c) bogati državo s tujim denarjem, ki ga pošiljajo izseljenci domov v obliki podpor domačim in darov;

d) širi vpliv naše države in naroda zunaj države.

2. Kako dosegati te koristi?

a) Ohraniti jih v tesni zvezi z domovino;

aa) z ohranjenjem zvez med posameznimi izseljenci in njih družinami;

bb) z ohranjenjem zveze med župnikom in župljanom v tujini;

cc) z ohranjenjem zveze vladnih organov z izseljenci, zlasti uradnikov naše izselseniške službe in banov;

dd) z zaupnimi stalnimi dopisniki iz naselbin po svetu;

b) s katastrom vseh izseljencev, vseh njih društev, trgovcev, časopisov, župnij, šol i. t. d.;

c) s stalnimi poročili v našem časopisju o življenju, delovanju, vspehih, nevspehih, smrtnih slučajih, nesrečah v tujini ...;

d) z izleti v domovino, s slovesnimi sprejemi;

e) z otroškimi kolonijami za počitnice tu doma . . . ;

f) z obiski športnikov, pevcev in pevk, glasbenikov, voditeljev naroda, politikov, literatov, državnikov;

g) z boljšim pojmovanjem dolžnosti naših konzulov in komisarjev glede skrbi za izseljence;

h) z ureditvijo varčevanja denarja v tujini in pošiljanja denarja domov, z podružnicami naših denarnih zavodov;

i) s skrbjo za njih zavarovanje za bolezen in smrt, skrb za to posmrtnino in odškodnino za slučaj nesreče ali smrti . . .

IV. To je veliko delo. Zato treba:

1. ozke zveze in enotnosti delovanja cerkve, vlade, izseljeniških družb, vseh verskih, kulturnih, gospodarskih, finančnih, delavskih in trgovskih slojev;

2. treba, da se za to delo navduši cel narod, cela država, javnost in zasebniki;

3. izseljeniška nedelja, na kateri naj se obnavljajo naše zveze z njimi in njihove z nami;

4. slovenski izseljeniški svet;

5. slovenski izseljeniški klub in izseljeniški dom v Ljubljani;

6. sodelovanje jugoslovanskih poslaništev, konzulov, komisarjev z izseljeniški organizacijami. Več srca za blagor izseljencev v tujini, ko prihajajo v pisarno, iti za njimi, obiskovati naselbine, njih prireditve itd.

IV.

Izseljeniški kongres.

Letos se je vršil tu v domovini prvokrat izseljeniški kongres, ki so ga priredili izseljenci sami, pred vsem oni iz Amerike. Otvorili so ga ameriški izletniki 26. junija, ko so prišli v Ljubljani, nadaljevali v Zagrebu in končali v Beogradu.

Kakor smo bili v začetku zelo skeptični glede uspeha tega kongresa, tako smo sedaj optimistični in smo prepričanja, da je rodil bogate sadove za nas in za naše izseljence. Kakor so sklicevatelji tega kongresa povdarjali, je bil ta kongres samo poizkus in reven začetek dela, ki naj se nadaljuje in izpopolnuje od leta do leta. Vendar pa je bil že ta poizkus sam velik uspeh.

Na tem kongresu so se obravnavale pred vsem točke, ki so danes aktualne, namreč kako poskrbeti tu doma primernega dela in primernih stanovanj tistim, ki se vračajo primorani v domovino. Ima veliko naših izseljencev, ki so osiveli in se postarali v garanju po tujini. Posrečilo se jim je tudi kake borne svotice si prihraniti, ali uživajo kake rente, morda penzije ali podpore, pa bi radi svoje zadnje dni življenja preživeli doma. Takih bo od dneva do dneva več. Taki sami ne znajo najti ne

primerne kraja, ne primernih posestev. Tudi je nevarnost, da jih kak brezvestnež zlorabi in opehari. Tu treba kaj storiti. Kongres je storil glede tega važne sklepe, katere upamo, bomo tudi izpeljali.

Pa če bi kongres drugega sadu ne rodil, dosegel je velik uspeh že v tem, da je zelo pripomogel še k večji probuji naroda in države za večjo skrb za naše izseljence.

Družba sv. Rafaela se je udeležila tega kongresa po svojem zastopniku g. Francetu Miklavčiču, ki je dal o kongresu jako ugodno poročilo.

Nas ta velik uspeh kongresa zelo veseli in Družba sv. Rafaela bo vsikdar rada sodelovala, da se bodo ti kongresi vršili redno v gotovih presledkih, tako, kakor so bili zasnovani.

Notranja kolonizacija.

Zakon o naseljevanju južnih krajev, ki je objavljen v Službenem listu št. 48 z dne 19./8. 1931 kaže, da se naša državna uprava resno trudi, preskrbeti vsem onim, ki tavajo sedaj po naši kraljevini naokrog, iskajoč dela, strehe in prehrane, domače ognjišče. To je tudi prav, ker le oni državljani ljubijo svojo domovino, kateri imajo svoj dom, ker domovina brez doma ni domovina ampak tujina in za tujino se ne more nihče ogrevati.

Poglejmo kaj pravijo bolj važni člani zakona.

§ 2.

Za naseljevanje se uporablja:

1. Svobodna državna zemljišča, pašniki (utrine), krčevine, primerna gozdna tla in vsako tako državno zemljišče, ki se izloči za naseljevanje po predpisih zakona o postopanju pri delitvi državnih posestev za namene agrarne reforme.

2. Občinska in selska zemljišča in pašniki, kolikor jih preostaja čez dejansko potrebo dotičnih občin in sel. Občinam in selom se sme pustiti za pašnike samo za obdelovanje nesposobno zemljišče.

3. Pusta in trajno opuščena zemljišča zasebnih lastnikov in čivčij.

4. Odmetniška posestva.

5. Zemljišča, ki se smejo za agrarne reforme izločiti po predpisih zakonov, ki veljajo ali bodo veljali za veleposestva ali za zemljišča ob čivijskih in njim podobnih odnošajih. Delitev takega zemljišča se vrši po tem zakonu, toda ob pogojih zakona o agrarni reformi in veleposestvih in zakona o ureditvi agrarnih odnošajev v Južni Srbiji in Črni gori.

§ 3.

Po tem zakonu se naseljujejo siromašni državljani kraljevine Jugoslavije, ki se bavijo s poljedelstvom, s selskimi obrti in z malimi mestnimi obrti, ki so pa v popolnem propadanju, pa nimajo vobče ali nezadostne zemlje, ki bi jim zagotovila potrebni obstanek in žele ter so tudi sposobni obdelovati zemljo osebno z rodbino.

§ 4.

Za naseljevanje in izvajanje vseh poslov agrarne reforme se ustanavljajo:

1. Vrhovno poverjeništvo za agrarno reformo v Skoplju kot glavni organ ministva za poljedelstvo za južne krajine.

2. Agrarna poverjeništva s sedežem: V Skoplju, Štipu, Strumici, Negotinu-Varbaru, Bitolju, Ureševcu, Prizrenu, Djakovici, Peći, Kos Mitrovici, Plevlju in v Vučitrnu.

§ 11.

Za naselitev se dodeli vsaki rodbini najmanj po 5 ha za obdelovanje sposobne zemlje.

Zemlje se dodeljuje: za poglavarja rodbine 5 ha, na vsakega oženjenega rodbinskega člana po 4 ha, na neoženjene med 16. do 21. leta po 2 ha, na neoženjene čez 21 let po 3 ha, na vsakega otroka moškega spola izpod 16 let, neomoženega ali vdovelega člana rodbine in dijaka na šolanju po 1 ha.

§ 16.

Kdor se želi naseliti v južni krajini po predpisih tega zakona, mora predložiti:

1. Prošnjo, s katero prosi zemlje za naselitev.

2. Izjavo, s katero se zavezuje:

a) naseliti se z vsemi člani rodbine, za katere prosi zemlje za naselitev, na dodeljeni zemlji v letu dni do dne prejema zemlje, postaviti hišo na določenem kraju v dveh letih od dne, ko je prejel hišni svet in zemljo redno obdelovati;

b) prevzeti, če se mu dodeli zemlja na izboljševalnem področju, vsa bremena, ki padejo na oni del izboljšanega zemljišča, ki se njemu dodeli in obdelovati ta svoj del izboljšanega zemljišča v celoti najkasneje v treh letih od dne naselitve;

3. Izjavo ali je glavar ali kateri rodbinski članov že dobil in kolikšno površino zemlje je dobil po agrarni reformi.

Vse omenjene izjave se morajo overoviti po pristojnem občinskem oblastvu in prošnji priložiti.

§ 19.

Naselnikom gredo ob naseljevanju tele ugodnosti :

1. Brezplačen prevoz na vseh državnih železnicah in ladjah v kraljevini od dose-danjega bivališča, odnosno od meje kraljevine do postaje, ki je najbližja kraju naselitve in sicer za vse rodbinske člane, za živino, pohištvo, kmetijsko orodje in material za gradnjo hiš in gospodarskih poslopij.

2. Brezplačni stavbni les iz državnih gozdov na panju 12 m^3 za izgradnjo stanovanjske hiše in 12 m^3 za zgradnjo gospodarskih poslopij ali pa izdelan les za ostrešje stanovanjske hiše po določenih tipih po merilu okrog $10 : 5\text{ m}$ z izdelanimi vrati in okni, iz državnih gozdnih podjetij in 12 m^3 na panju iz državnih gozdov za gospodarska poslopja.

3. Carine prost uvoz pohištva, obleke, perila, hrane in gospodarskega inventarja (živine, kmetijskega orodja, semenja, živalske hrane in drugega), če se priseljujejo iz inozemstva. Uvozno carinjenje teh predmetov izvrše carinarnice po uradnih dolžnostih in po malem beležniku, če se izkažejo doseljeniki s potrdilom pristojnih organov ministrstva za poljedelstvo, da so dobili zemljo za naselitev.

§ 46.

Vsi stroški za naseljevanje po tem zakonu obremenjajo proračun ministrstva za poljedelstvo.

Pravilnik določa:

Člen 1.

Prevoz naselnikov, ki se selijo v južne in severne krajine države, kakor tudi prevoz njih rodbinskih članov, inventarja in prevoz stavbnega materijala za gradnjo hiš se smatra kot pošiljka državne naprave in se vrši na račun ministrstva za poljedelstvo.

Naselniki imajo pravico do brezplačnega prevoza na vseh državnih in privatnih ladjah in ladajah v državni eksploataciji od odhodne postaje sedanjega bivališča do namembne postaje in njih naselitve.

§ 3

Nakaznice za preselitev rodbine in inventarja onih oseb, ki so kupile zemljo v severnih ali južnih krajinah države, izdaja izključno le ministrstvo za poljedelstvo.

§ 8.

Za odhod zaradi prevzema zemlje se ne dovoli nikomur brezplačni prevoz. Isto velja za odhod zaradi ogleda zemlje “

* * *

Toliko za enkrat iz zakona, o ostalem se pa posebnih pojasnil glede dobrote tega zakona za enkrat ne morejo dati Svetuje se pa vsem onim, ki so kmečkega stanu in nimajo svojega domovja, da se zbero in skupaj naselijo tako, da bodo tvorili Slovenci skupne vasi in občine.

Od državne uprave se pričakuje, da čimprej prične s praktičnim izvrševanjem tega zakona. Prične naj se pri usmiljenja vrednih beguncih in repatriirancih, katerim se ne more dati toliko podpore, da se primerno preživijo.

* * *

Za sedaj vodi akcijo za naselitev beguncev „Informacijski biro“ dr. Ivan Čok, Beograd, Miloš Pocerca ul. 23.

Gospodarstvo Družbe sv. Rafaela.

Kakor v privatnem, toliko bolj je v družbenem življenju zdrava podlaga za ugodni razvoj dobro in vestno gospodarstvo.

Računati se mora, ako hoče družba določeni svoj smoter, to je pri Družbi sv. Rafaela eminentno sodelovanje pri reševanju izseljeniškega vprašanja, doseči, da se v slučaju potrebe tudi lahko opre na svoje ugodno finančno stanje. In če vidi javnost, da je gospodarstvo družbe v zanesljivih rokah, raste zaupanje in člani plačajo z veseljem določeno članarino, drugo občinstvo svoje prispevke ter državne in zasebne institucije primerne podpore. Pri vsakem izdatku mora biti dokazana potreba ali korist za narodni blagor.

Na pr. ob slovesnem sprejemu in pogostitvi **izletnikov Kranjske Slovenske Katoliške Jednote** dne 29. junija 1931 je Družba sv. Rafaela imela skupaj na Jesenicah in v Ljubljani res 7.537 Din stroškov ali K. S. K. J. **se je po svojem glavnem predsedstvu gg. Rev. Plevnika, Opeka, Zalarja in Germa častno oddolžila.** Npravila je hvalevredno potezo ter je izročila za **pogorelce v Nadlesku in na Speharju po 5.000, skupaj 10.000 Din podpore.**

Družba sv. Rafaela se tem potom za to velikodušnost iskreno zahvaljuje.

Ker se bliža konec društvenega leta, se v zahvalo tistim, ki so Družbo sv. Rafaela dosedaj podpirali, in v pobudo drugim dobrotnikom objavljajo podpore, darila in članarine tekočega leta. Ako bi morda radi tiskovne pomote kdo izostal, bo družba zelo hvaležna, če se jo na to opozori.

Družba sv. Rafaela bo na svojem letošnjem občnem zboru tudi razpravljala o ustanovitvi fonda za podpiranje vračajočih, momentano potrebnih izseljeniških povratnikov.

Ako ne bo nepredvidenih izdatkov, bo ob zaključku društvenega leta ostalo v družbeni blagajni s prihrankom iz lanskega leta okoli 50.000 Din.

a) Podpore in darila.

	Din
G. Ban dravske banovine za sprejem izseljeniških izletnikov	15.000.—
Šumarsko industrijsko podjetje Dobrlin-Drvar	4.000.—
G. Ban dravske banovine za razne potrebe	12.000.—
Mestna občina Ljubljanska	3.971.—
Ministrstvo socijalne politike in narodnega zdravja	2.500.—
Narodna obrana v Beogradu	2.500.—
Grošelj Lovrenc izletnik iz Jolieta	200.—
Mestni župni urad Ormož	10.—
Josip Šribar, župnik, Artiče	5.—
Franc Kušar, župnik, Mengeš	10.—
Franc Stuhec, župnik, Št. Jurij ob Ščavnici	20.—
Župni urad:	
Javor pod Ljubljano	17.60
Ponikve	60.—
Žužemberk	150.—
Besnica pri Kranju	30.—
Št. Peter pri Novem mestu	50.—

	Din
Št. Vid pri Stični	180.—
Mokronog	100.—
Krško	30.—
Sv. Marjeta Rim. Toplice	50.—
Dobropolje - Videm	68.—
Žiri	150 40
Zagradec	55.—
Makole	20.—
Št. Vid pri Brdu	50.—
Stična	93 50
Smlednik	100.—
Bogojnia, Ivan Baša, Janko Breznik	20.—
Kranjska gora	40.—
Zaplana	40.—
Sv. Jurij, Konjice	40.—
Št. Lovrenc	10.—
Vurperg pri Ptuj	25.—
Poljane nad Škofjo oko	90.—
Kopanj pri Grosuplju	50.—
Lače	80.—
Šmarje pri Jelšah	54.—
Sv. Trojica - Nova vas	40 85
Sv. Miklavž nad Laškem	30.—
Sv. Miklavž nad Laškem, Jakob Čebašek, župnik	20.—
Buče — Kozje	25.—
Koprivnik, Kočevje	100.—
Stari trg pri Rakeku, Janez Bergant	10.—
Pišece pri Brežicah	90.—
Mavčice	32.—
Zdole	50.—
Bukovšica	10.—
Stara Loka	110.—
Struge	60.—
Hajdina, Ptuj	50.—
Predvor	50.—
Reteče	60.—
Štanga pri Litiji	50.—
Št. Lovrenc	20.—
Nevlje	35.—
Št. Volbenk pri Središču	15.—
Kotlje (Mež. dolina)	50.—

	Din
Marija Snežna	25.—
Sv. Marko nižje Ptuja	45.—
Mala Nedelja	64.—
Sv. Jedert nad Laškem	50.—
Kamnik	50.—
Zagorje	15.—
Planina pri Rakeku	42 30
Kozje	32.—
Bloke	20.—
Rog Slatina	15.—
Polenšek pri Moškanjcih	100.—
Črnuče	90.—
Trstenik	25 15
Loški potok	100.—
Komenda	110.—
Občina Sv. Jošt pri Kranju	25.—
Kamnik	20.—
Šmartno ob Dreti	30.—
Medija - Izlake (Fr. Osolnik)	20.—
Doliče	15.—
Voglje - Šenčur	14.—
Rateče - Planica	30.—
Ambrus	162.—
Št. Vid nad Planino	35.—
Breznica	250.—
Podbrežje	35.—
Stolni župni urad, Ljubljana	27 50
Prevalje	32.—
Soteska	45.—
Raka	100.—
Ihan za Westf. Slovence	70.—
Semič	100.—
Dva neimenovana	40.—
Razgoršek, Črna	5.—
Josip Gostinčar	40.—
Matija Mrak, župan, Stara Loka	10.—
Janko Dolenc, Trebelno	20.—
Stanko Premrl, Ljubljana	10.—
Franc Sakser, Št. Vid	100.—
Izseljeniška nedelja, Trbovlje	200.—
Župni urad Smlednik	120.—
„ „ Predvor	40.—

	Din
Župni urad Zabukovje	3.—
Dekanski urad za ljubljansko okolico	209.50
Župni urad Pišece	3.—
Dekanski urad Moravče	160.—
Hranilnica in posojilnica, <u>Srednja vas</u>	50.—
	Skupaj 45.561.40

b) Članarina.

	Din
Rev. Podbregar Pavel, ameriški duhovnik	10.—
Ficko Ludovik, Doubs Francija	20.—
Grašič Silvester, Doubs Francija	10.—
Šteslu Josip, Doubs Francija	10.—
Oslaj Josip in žena, Doubs Francija	20.90
Strnad Frančiška, Ceste 14 Dobropolje	10.—
Rupnik Karl, Št. Lampert p. Sava	15.—
Župni urad Št. Ilj pri Guštanju	10.—
Župni urad Radovljica	25.—
Janez Kalan, duhovni svetnik Leonišče	10.—
Rodenšek Uršika Amsterdam	20.93
Josip Krivec in tovariši	50.—
Matko Turnšek	10.—
Josip Morkič	10.—
Anton Hribovšek	10.—
Ivan Krامل	12.—
Anton Debelak	10.—
Alojzij Sunčič	10.—
Marija Poljanc	10.—
Nikolaj Žugelj	10.—
Josip Krampuš	55.75
Dek. žup. urad Jarenina	10.—
Josip Strah	10.—
Frančiška Vidmar	10.—
Karel Supin	10.—
Viktor Lunder	10.—
Jernej Gajšek	10.—
Župnijski urad Ovšiče	10.—
Janez Mikuš	10.—
Leopoldina Dolenc	10.—
Franc Stuhec	10.—
Ivan Šušelj	10.—
Janko Šušnik	10.—

	Din
Miha Jenko	15.—
Alojzija Travnik	10.—
Članarina iz Amerike	55.—
Članarina raznih iz Nemčije	150.—
Občina Cerklje ob Krki	10.—
Franc, župnik	10.—
Franc Bernik	10.—
Josip Gostinčar	10.—
Matija Mrak	10.—
Janko Dolenc	20.—
Stanno Premrl	10.—
Karel Šparhaket	10.—
Martin Dimnik	10.—
Vovk	10.—
Bartol	10.—
Zakrajšek	10.—
Vaclav Vandrašek	10.—
D. J. Arnejc	10.—
Martin Poljak	9.—
Josip Vrankar, župnik, Duplje	10.—
Župni urad Sv. Duh	10.—
Janez Bergant, kaplan Stari trg pri Rakeku	15.—
Župni urad Sele	10.—
Župni urad Koprivnica	10.—
Josip Vrankar, župnik	10.—
Kimovec Franc	10.—
Sušnik Ivan	10.—
Stroj Alojzij	10.—
dr. Opeka Mihael	10.—
dr. Slavič Matija	10.—
Premrl Stanko	10.—
Čadež Anton	10.—
Bonač Fran	10.—
Monsig. Dostal Josip	10.—
Jagodic Josip	10.—
Žitko Alojzij	10.—
Šteska Viktor	10.—
Mervec Fran	20.—
Svetina Ivan	10.—
Žerjav Gregorij	10.—
Šiška Josip	10.—
dr. Klinar Tomaž	10.—

	Din
Erlich Lambert	10—
dr. Jerše Josip	20—
Zajc Pavel	10—
Pivk Janez	10—
Pintar Janez	10—
Fabijan Janez	10—
Nadrah Ignacij	20—
Potočnik Ciril dr.	10—
P. Gvidon Rant	100—
Barle Janko	10—
Tome Alojzij	10—
Dolinar Anton	10—
Pečjak Gregorij dr.	30—
Turk Josip	10—
Snoj Andrej	10—
Grivec Franc dr.	10—
Perne Franc dr.	20—
Levičnik Alfonz dr.	10—
Ušeničnik Aleš dr.	10—
Ušeničnik Franc dr.	10—
Kulovec Franc dr.	10—
Zaplotnik Ignacij	10—
Košmerlj Alojzij	10—
Lukman Franc dr.	10—
Kordin Anton	10—
Kalan Andrej	10—
Vrečar Ivan dr.	10—
Ujčič Josip dr.	10—
Žužek P. Alojzij	10—
Vindišar Ivan	10—
Demšar Josip dr.	10—
Kotnik Jakob	10—
Zore dr. Janez	10—
Dolenc Josip	10—
Mlakar Janko	10—
Koretič Fran	10—
Vilfan Matej	10—
Dokler Marijon dr.	10—
P. Valerijan Učak	10—
Anžič Anton	10—
Lavrič Vincencij	10—
Hostnik Anton	10—

	Din
Petrič Janko	10.—
Slana Ignac	10.—
Šega Viktor	10.—
Gabrovšek Franc	10.—
Strupi Alojzij	10.—
Legat Evgen	10.—
Šorli Viktor dr.	10.—
Zupan Alojzij	10.—
Finžgar Franc	10.—
Tomc Valentin	10.—
Grojs Karel	10.—
Župni urad pri sv. Miklavžu na Laškem	30.—
Župnik Piber in kaplan Vapotič	20.—
Skupaj Din	1.823.62
Frank Svete Canada . . . . . Dol.	1.—
Torej iznašajo letošnji skupni dohodki	
na podporah . . . . . Din	45.561.40
in na članarini . . . . . "	1.823.62
Skupaj Din	47.385.02
in Dol.	1.—

VII.

Izseljeniška nedelja.

Izseljeniška nedelja, en dan v letu, ki bi bil posebno posvečen našim izseljencem, izseljeniškemu vprašanju našega naroda, je gotovo važna ustanova, ki nam bo prinesla veliko koristi.

Ta nedelja se je zadnji dve leti uspešno praznovala drugo nedeljo v mesecu novembru. Za letošnje leto je pa sklenila Družba sv. Rafaela, da se bo ta nedelja obhajala drugo nedeljo meseca decembra, t. j. 13. dec. ali 3. adventno nedeljo.

Da se bo ta nedelja praznovala v adventu, so zelo važni vzroki.

Izseljeniška nedelja naj obnovi pred vsem spomin domačih tu doma na svoje izseljence v tujini in izseljencev v tujini na svoje domače tu doma. Zato želi doseči, da bi se ta dan med seboj pisali. Ker pa je že itak navada, da si sorodniki pišemo pred vsem za božič, in ker za božič vsakdo najbolj pričakuje od svojih kakega pisma, bo ta nedelja gotovo toliko lažje dosegla svoj namen in tako dobila tudi praktični pomen.

Resni adventni čas in mili božični prazniki so tudi čas, ko je človek bolj sprejemljiv za resne opomine. Božični prazniki so prazniki krščanske družine. Za te praznike

naj se vsaj pismeno in v duhu združijo naše družine, katere je ločilo izseljenišvo. Matere, žene, bratje in sestre naj pohite s pismi v tujino in naj tam bivajoče svojce v ljubezni opozore na svojo vero in domovino, na domače, na vzroke njih izselitve, ki je bila največkrat samo beda in dolgovi. Sploh naj jih versko in moralno dvignejo, jim vlijejo novega navdušenja za vse naše narodne ideale, za vero in narod, da bodo vstrajali v bojih in krizah težkega življenja v tujini.

Izseljeniška nedelja naj pa tudi tu doma pri nas vseh poživi zanimanje in skrb za naše izseljence. Opozori naj celo javnost na važnost izseljenišva, na svete dolžnosti, katere imamo do njih, da se zanimamo vsi za svoje izseljenišvo in skušamo ta veliki problem razumevati, pa tudi po možnosti reševati. Nedelja v zimskem času je pa veliko bolj prikladna za taka resna vprašanja, kakor poleti ali v jeseni.

Pa tudi na potrebo molitve za svoje izseljence naj opozori vso domovino. Na to nedeljo naj pade ves narod na svoja kolena tudi v molitvi za one svoje brate in sestre, ki raztepeni po celem svetu v velikih verskih in moralnih nevarnostih garajo in se pehajo za svoj vsakdanji kruh in za pomoč domačim tu doma.

Tudi za to je bolj prikladna kaka nedelja v adventu, kakor kaka druga nedelja.

To so bili glavni vzroki, da se je Družba sv. Rafaela odločila za to nedeljo.

Zato bo za to nedeljo razposlala vsem poverjenikom po Sloveniji primerna pisma na izseljence, katere bodo domači sami podpisali, dostavili še svoje opazke in odposlali svojcem v tujino.

Naprosili bomo tudi časopisje v tujini, da bo sodelovalo z nami, da bodo to nedeljo praznovali kot tako tudi naši izseljenci po vsem svetu.

Na ta način upamo, da bo ta nedelja res pravi blagoslov za naše izseljence v tujini in za njih domače tu doma.

VIII.

To in ono iz izseljeniškega svetá.

V **Canadi** imamo veliko tisočev svojih rojakov, ki pa še niso duhovno oskrbljeni. Vsa naša obilna prizadevanja, da bi jim dobili slovenskega duhovnika, so bila brezuspešna. Kaj bo ž njimi versko, narodno in gotovo tudi gmočno, govori glasno število njih društev, katera so si do sedaj ustanovili. Imajo jih že 28 po raznih naselbinah. Toda od teh 28 so jih priklopili 21 Slov. Narodni Podporni Jednoti s sedežem v Chicagu. Kaj to pomeni? To pomeni, da pripada tri četrtine kanadskih Slovencev organizaciji, katero vodijo možje, ki so navdušeni za komunistične zmote, in katere uradno glasilo je Chicaška „Prosveta“, versko najnestrpnejši slovenski list in največji zagovornik ruskih boljseviških nauk. In to glasilo morajo vsi člani te jednote naročati. Tako so primorani plačevati zagrizeno protiversko in protidržavno delovanje po Canadi, naročati in čitati ta protiverski, protinarnodni in protijugoslovanski strup. Če pomislimo, koliko prokletstvo je bil ta list za naše izseljence v Združenih državah, si lahko mislimo, kako jih bo okužil še le po Canadi, kjer so brez vsakega duhovnega in narodnega vodstva.

„**Otroci prosijo kruha, pa ga ni ki bi ga jim lomil**“, toži prerok Jeremija v sv. pismu. Naši tisočeri izseljenci v Argentini in Braziliji obupno prosijo duhovnega vodstva in duhovne pomoči, ker tonejo versko, moralno in gmočno, prepuščeni samim sebi. Toda ni mogoče navdušiti gospoda tu doma, ki bi se žrtvoval za te ljudi in odhitel med nje, da reši, kar se rešiti da — V jan. številki glasila nemške Raf. družbe „Die Getreuen“ toži urednik: „Prav je, če skrbimo in se navdušujemo in zbiramo za spreobrnjenje poganov v Aziji ali

Afriki. Toda ali nam niso bližji lastni bratje, ki vsled pomanjkanja misijonarjev poginjajo za duhovno lakoto, ker ga ni, ki bi jim lomil kruha božje besede? Ali bi ne bila v prvi vrsti naša sveta dolžnost, da skušamo ohraniti vero tistim, ki jo že imajo in so celo naši lastni krvni bratje?“. Ali ne velja ta tožba tudi za nas?

Naše slovenske šolske sestre sv. Frančiška iz Maribora, te navdušene in junaške naše narodne sestre, so letos odposlale tudi v Argentinijo štiri sestre. Neka dobrotnica jim je tam podarila veliko posestvo s hišo. Č. sestre bodo tam ustanovile veliko dekliško gospodinjsko šolo. Ker poznamo duh in požrtvovalnost teh sester že iz severne Amerike, smo prepričanja, da bodo č. sestre tudi v Argentiniji posvetile kar največ pozornosti in svoje skrbi tudi svojim lastnim rojakom po Argentini. — Č. sestram želimo obilo božjega blagoslova v njih novem kotičku božjega vinograda. Te sestre so pravi božji blagoslov za vsako slovensko ali hrvatsko naselbino, kjerkoli delujejo v Združenih državah. Isto bodo gotovo tudi za Argentinijo.

Generalna prednica slov. šolskih sester v Mariboru, č. M. M. Angelina Križanič, se je odpejla sredi avgusta v Združene države ameriške na kanonično vizitacijo slovensko-hrvatske provincije, ki ima svoj sedež v Lemontu Ill. Prav kar se te sestre pripravljajo, da začno zidati tam veliko materinsko hišo in višjo slovensko-hrvatsko dekliško šolo.

Preč. g. Tensundern, izseljeniški misijonar naših slovenskih izseljencev na Westfalskem, se mudi te dni v domovini. Č. g. je rodom Nmec, vendar se je že pred leti naučil slovenščine in je velik prijatelj in dobrotnik naših izseljencev v Nemčiji. Preč. gospoda iskreno pozdravljamo.

Čč. gg. Tensundern in Hegenkötter, oba rojena Nemca, ki sta se pa oba dobro naučila tudi slovenščine, da moreta skrbeti za duhovne potrebe naših slovenskih izseljencev v Nemčiji, sta imela

daljšo konferenco s predsednikom Družbe sv. Rafaela in z g. Fr. Finkom, izseljeniškim referentom naše banske uprave, glede podpore v domovino se vračajočih brezposelnih naših izseljencev, katere bo nemška vlada deportirala. Kakor znano, vlada tudi med našimi izseljenci v Nemčiji velika brezposelnost. Nemčija ima jako dobro preskrbljeno tudi za svoje brezposelne. Toda samo za gotovo število mesecev. V teh mesecih dobivajo brezposelni vladno podporo. Po preteku te dobe pa ostanejo brez pomoči in jim ne preostaja drugega, kakor z beračenjem se preživeti. Takozvani nemški „Wohlfarts Amt-i“ skušajo potem še nekoliko mesecev te reveže podpirati. Ako pa po preteku nekoliko mesecev še ne morejo dobiti dela, potem jih seveda vlada deportira, da prepreči večjo bedo med svojim delavstvom. Cba ta dva nemška gospoda skušata na vse načine jim tudi v tem slučaju pomagati in jim nakloniti kake podpore na pr. od Vincencijevih konferenc. Večkrat je pa tudi ta pot zaprta. Obema gospodoma se iskreno zahvaljuje Družba sv. Rafaela za to njih toliko skrb in ljubezen do naših ubogih izseljencev.

Tudi preč. gospoda Kastelic in Zupančič sta prišla te dni v domovino na obisk in da obnovita svoje zveze z raznimi oblastmi in organizacijami v korist naših izseljencev v Franciji. Tudi ta dva čč. gospoda iskreno pozdravljamo.

Č. g. Silvester Skebe je odšel te dni v Francijo, da sprejme duhovno skrb za naše izseljence v Franciji mesto g. Hafnerja, ki se kmalu vrne za stalno v domovino. — Č. gospodu želimo obilno uspeha v novem delu za blagor naših izseljencev v Franciji.

Ko bi se nam le še posrečilo poskrbeti za naše izseljence v Argentiniji in Braziliji!

Nad dvesto slovenskih otrok naših izseljencev v Nemčiji in Holandiji je prišlo začetkom avgusta na počitnice v Jugoslavijo. G. svet. Tensundern jim je preskrbel po Nemčiji brezplačno vožnjo.

Cela ekspedicija teh otrok je delo našega navdušenega izseljeniškega komisarja v Düsseldorfu, g. Deželiča, ki je sam pripeljal te otroke v domovino. Otroke so tukaj porazdelili med sorodnike njih starišev, nekaj jih je sprejel Rdeči križ in nekaj pa Narodna zaščita iz Zagreba. Domov so odšli 3. sept.

Preč. g. Drago Oberžan, slovenski izseljeniški misijonar na Holandskem, ustanovitelj in urednik prvega slov. časopisa za naše izseljence po Evropi, je prišel z eksportom slovenskih otrok v domovino na kratek obisk. Č. gospoda iskreno pozdravljamo.

Zelo bo pospešilo naše javno zanimanje za izseljeniški problem vprašanje, katero je dal prevz. g. dr. Rožman, naš ljubljanski knezoškof, letošnjim dekanijskim konferencam. Naročil je svojim duhovnikom, naj se posvetujejo o vprašanju: „Kako naj domači duhovniki skrbе za svoje župljane, ki so se začasno izselili v tujino?“. Na podlagi tega vprašanja so se dekanijske konference izčrpno bavile z našim izseljeniškim problemom in iskale sredstev, kako je rešiti. Gotovo se je marsikaj dobrega sklenilo, kar bo globoko poseglo v ta problem. Če bi ta posvetovanja ne rodila drugega dobrega sadu, vzbudila bodo pa gotovo večje zanimanje, pa tudi večje razumevanje tega našega verskega in narodnega vprašanja. — GG. dekani: Radovljiški, Kranjski, Moravski, Ljubljanski, Ljubljanske okolice, Šmarski in Leskovški so povabili našega zastopnika, da je prišel na te dekanijske konference predavat o tem vprašanju. Družba sv. Rafaela se jim za to iskreno zahvaljuje. Pred vsem se pa zahvaljuje Prevzvišenemu g. škofu za ta dokaz njegove očetovske skrbi za svoje škofljane, ki so se začasno izselili v tujino.

„**Naš list**“ — glasilo Kamniške in Moravske dekanije piše o Družbi sv. Rafaela: „Rafaelova družba, ta tako koristna naša dobrodelna ustanova, naj bi bila vpeljana v vsako župnijo. Naj bi se našlo v posameznih župnijah več ljudi, ki bi pristopili kot člani k tej družbi, ki je za izseljence storila neizmerno dobrega“ — Da, to si Družba

sv. Rafaela tudi želi. Če drugi ne, vsaj oni naj bi se ji pridružili, ki imajo svoje ljudi v tujini.

Na posebno izseljeniško konferenco so se zbrali 6. maja letos v Heerlenu, Belgija, naši misijonarji iz Nemčije, Holandije, Belgije in Francije, da se pogovore o smernicah svojega delovanja za blagor naših slovenskih izseljencev v teh državah. Podlaga teh posvetovanj je bil nasutek našega narodnega izseljeniškega programa, katerega je sestavila Družba sv. Rafaela in katerega sedaj proučava. Pri tej priliki so se spomnili tudi Družbe sv. Rafaela in nam pisali: „Mnogo lepih pozdravov z naše izseljeniške konference ob posvetovanju vaših skrbno sestavljenih točkah izseljeniškega programa.“ Podpisani so gg. Hegenkötter, Hafner, Tensungern, Val Zupančič, Oberžan.

Jugoslovanski izseljeniški odbor za Nemčijo, organizacija vseh naših slovenskih društev v Nemčiji, katerega je ustanovil izseljeniški komisar g. Deželič v Düsseldorfu, je imel tam dne 10. maja svojo izseljeniško konferenco. Tudi ti zborovalci so se spomnili naše Družbe sv. Rafaela in nam pisali: „Z zborovanja Jugoslovanskega izseljeniškega odbora pošiljamo udane pozdrave in poklone“. Podpisani so: Izseljeniški komisar Deželič, Doberšek, Likovič, Lindič, Hriberšek, Babič, Brunskole (?), Bolha.

Obema zboroma se iskreno zahvaljujemo za pozdrave in sodelovanje. Želimo jim obilo uspeha pri njih velikem delu.

Vse čč. gg. dekane, zlasti one, ki še niso povabili zastopnika naše Družbe sv. Rafaela na kako dekanijsko konferenco, da bi poročal o delovanju družbe, prosimo, da bi nam tudi oni dali priliko obrazložiti čč. gospodom pomen in namen naše družbe in jih navduševati za sodelovanje pri tem tako velikem verskem in narodnem delu. Stroške za te obiske rada nosi Družba sv. Rafaela. Na vseh dekanijskih konferencah, kjer je predaval naš zastopnik, so povsodi pristopili vsi navzoči gospodje kot člani k Družbi sv. Rafaela.

Nad devet tisoč metrov filmskih slik je nesel iz Jugoslavije, največ iz Slovenije, seboj v Ameriko g. Grdina, da jih bo tam kazal po slovenskih naselbinah in navduševal svoje rojake za zvestobo v veri in do domovine. Ako povemo, da je vse to naredil na lastne stroške in da so ti stroški šli visoko nad stotisoč dinarjev, lahko vidimo, kako veliko srce ima ta mož za svojo vero in svoj narod, da toliko zanj žrtvuje. Je še kak drugi mož v tujini, ki bi prinesel toliko žrtev? — Naj povemo še, da je prinesel seboj v domovino na stotine pisem in na tisoče dolarjev, katere je vse raznesel po slovenskih vaseh. Tudi to delo ga je stalo ves čas njegovega obiska tu doma in zopet na tisoče dinarjev. — V resnici mož, ki bi nam moral vsem služiti za zgled in posnemanje.

Kako hvaležno mu je ljudstvo tu doma za vse te dokaze njegove ljubezni, pokazalo je zlasti slovo, ko je odhajal. Od daleč so prišle stare mamice in so mu na kolodvoru iz hvaležnosti celo poljubljale roko in se mu s solznimi očmi zahvaljevale za tolažbo, ki jim jo je prinesel.

Naše dnevno časopisje zasluži vso našo hvaležnost, za izredno veliko naklonjenost izseljeniškem vprašanju, katero je pokazalo zadnje mesece. Naše časopisje so usta naroda. To naklonjenost izseljencem in njih potrebam bodo gotovo slišali tudi izseljenci v tujini in velik korak k našemu zbližanju se je dosegel. Prosimo še nadaljne naklonjenosti. Gotovo je, da bo ves trud Rafaelove družbe brez velikega uspeha, ako jo ne bo naše časopisje podpiralo s tem, da ji posveča kar največ pozornosti in več prostora. Nikdar ne smemo pozabiti, da je izseljeniško vprašanje ne samo zadeva naših rojakov v tujini, temveč tudi tisoče njih sorodnikov tu v domovini. Nikdar tudi ne pozabimo, da nobena industrija, noben eksport ali import ne donaša letno državi toliko čistega dobička, kakor ga donaša ravno izseljeništvu. Če delamo za izseljence, delamo zato tudi za narod in državo. Toraj — hvala lepa.

Da smo mogli letos prirediti tako sijajne sprejeme našim slovenskim izletnikom iz tujine, smo to zmogli samo z velikodušno podporo, katero nam je naklonil naš ban g. dr. Drago Marušič. Družba sv. Rafaela se čuti dolžna, da se mu tem potem v imenu vseh številnih naših letošnjih izletnikov in vseh slovenskih izseljencev izkreno zahvali za to naklonjenost našemu izseljeništvu in ga prosi, da ohrani tudi v prihodnje to naklonjenost. Žrtvovali smo res veliko. Toda vsi vemo in bomo vedeli še bolje v bližnji prihodnosti, da so bili ti tisočaki samo jako obrestonosno naložen kapital tudi v korist domovine. Izseljenci ne marajo ničesar zastonj. Kar damo za nje, nam bodo gotovo vrnili s stoternimi obrestmi.

Tudi vse razne naše organizacije in društva na Jesenicah, v Ljubljani in na Viču zaslužijo naše priznanje in zahvalo za njih tako radovoljno in marljivo sodelovanje pri sprejemih naših izseljencev letos. Sami ste videli, kako ginjeni so bili naši izseljenci, ko so videli to našo ljubezen do njih. Te solze v njih očeh so vam vsem gotovo glasno govorile o njih veliki hvaležnosti, katero so čutili do vseh, ki so sodelovali pri teh sprejemih. Družba sv. Rafaela se tudi njim vsem prav iskreno zahvaljuje za to.

Kako mislijo in čutijo naši slovenski izseljenci po letošnjih naših slovesnih sprejemih, katere smo jim dali, priča dopis enega izmed teh izletnikov, ki piše v „Amerikanskem Slovencu“ iz Metlike v Ameriko: „Ker sem bral že v Amerikanskem Slovencu o našem sprejemu na Jesenicah in v Ljubljani, tega ne bom podrobno opisoval. Rečem le to, lepo so nas sprejeli... Vse priznanje lepemu sprejemu, kaj takega resnično nismo pričakovali. Domovina je s tem pokazala, da je svojih sinov in hčera vesela, če jo pridejo obiskat in pogledat“.

Kako se je počutila med našimi izseljenci v Ameriki narodna zavest in kako si je tudi ameriška mladina zaželela več narodne vzgoje v slo-

venskem duhu in jeziku, pričajo številne prošnje, katere dobivajo naše slovenske šolske sestre iz slovenskih župnij, ki jih prosijo, da bi prevzele farne šole mesto ameriških šolskih sestera, ki ne znajo slovenščine. To je tudi veliko priznanje plemenitemu delu naših slovenskih šolskih sester v Ameriki. Naši vladi te sestre kar najtopleje priporočamo, da jih podpira pri njih velikemu narodnemu delu. Te sestre več storijo za državo v tujini kot deset vladnih uradnikov. Tu tudi vidimo, kako je napačno mnenje, da kar je katoliško ni narodno. Nasprotno pa, kako napačno je mnenje, da, kar si nadevlje ime „narodno“, je v resnici tako. Tujina glasno kriči: samo, kar je v resnici katoliško je tudi par excellence narodno. Če hočemo toraj ohraniti izseljence narodu in domovini je toraj edino, kar jim dajmo: slovenskega duhovnika in slovenske šolske sestre. Francoška vlada ni klerikalna, pa se tega dejstva zaveda in zato tako podpira svoje katoliško redovništvo zunaj države.

Iz vseh slovenskih nasebina naših izseljencev po celem svetu prosimo rednih dopisov za naš Vestnik. Kakor hitro se bo vzbudilo večje zanimanje posebno med izseljenci za to naše skupno glasilo, ga bomo povečali in mu dali tudi drugo obliko. „Izseljeniški Vestnik“ naj postane skupno glasilo naših izseljencev celega sveta.

V Združenih državah ameriških imamo vedno več in več slučajev, ko treba posredovati pri raznih zapuščinskih slučajih, da branimo pravice sorodnikov tu v domovini. Toda ta posredovanja so jako težavna, zvezana z velikim trudom, pa tudi z velikimi stroški. Dostikrat pa so vkljub temu brez uspeha. Zapuščinske zadeve so zvečine take, da nujno potrebujejo pomoč kakega odvetnika ali vsaj posredovalca v Ameriki. — Zato bi ameriški Slovenci storili veliko narodno dobro delo, ako bi se organizirali v kako organizacijo, ki bi bila slična naši Družbi sv. Rafaela, morda bi jo kar tako imenovali, ali pa bi morda kaka obstoječa

organizacija („Baragova Zveza“) sprejela med ameriškimi Slovenci isto in enako delo, kakor ga vrši Družba sv. Rafaela tukaj v domovini, da bi bila ta organizacija tako roka ameriških Slovencev glede zveze z domovino, kakor je Družba sv. Rafaela roka domovine glede zveze z izseljenci. Pisali smo na vse dobro misleče časopisje v Ameriki in prosili pred vsem gg. urednike, da bi se zavzeli za to nujno potrebo našega naroda. Upamo, da se bo dalo kaj uspešnega doseči. Naši izseljenci v Nemčiji imajo svoj „Jugoslovanski izseljenciški odbor“. Na Francoskem so že tudi organizirani. Prav enake organizacije treba izvesti med našimi ljudi po drugih delih sveta.

IX.

Letni občni zbor

Družbe sv. Rafaela bo letos že 8. oktobra, t. j. na isti dan, ko bo občni zbor Prosvetne Zveze

Naše delovanje je ozko zvezano z našo Prosvetno Zvezo in je nekako njen del, zato bo primerno, da se tudi naš občni zbor vrši na isti dan. Tudi je ta dan veliko gospodov iz dežele v mestu, ki se bodo tako lahko udeležili tudi našega občnega zbora.

Že danes zato uljudno vabimo vse čč. gospode in vse člane naše družbe, kakor tudi vse, ki se zanimajo za naše delo za izseljence, da se našega občnega zbora udeležijo kolikor mogoče vsi, katerim je le malo mogoče.

Udeležba pri zadnjih dveh občnih zborih je bila zelo majhna, kar nas je pa zbolelo in nam jemalo navdušenje za naše koristno delo. Udeležba pri občnem zboru je za to nekako odobravanje našega dela od strani članstva.

Če mislite, da delamo pravilno svoje naloženo delo, pridite in povejte nam to.

Pridite pa tudi, če se Vam zdi, da ne delamo prav in nam to povejte in nam pomagajte, da bomo svoje delo zboljšali in uredili tako, da bo pravilno in da bo res koristno za našo vero in narod.

HRANILNICA

**DRAVSKE BANOVINI, LJUBLJANA, prej
Kranjska hranilnica v Ljubljani,**

HRANILNICA

DRAVSKE BANOVINI, MARIBOR,

HRANILNICA

**DRAVSKE BANOVINI, podruž. CELJE, prej
Južnoštajerska hranilnica v Celju,**

Najvarnejše vlaganje denarja.

so pupilarno varni denarni zavodi Dravske banovine, katera tudi jamči za vse njihove obveznosti z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnice dajejo komunalne, hipotekarne kredite, kredite na kratko dobo in proti amortizaciji, menične kredite, posojila na zastavo vrednostnih papirjev, izdajajo garancije in posredujejo vse posle denarnih zavodov.

Vloge sprejemajo na hranilne knjižice in v tekočem računu.

Najugodnejše obrestovanje.

Današnja številko „Izseljeniškega Vestnika“, smo zopet razposlali vsem župnim uradom brezplačno v priznanje za njih sodelovanje pri „izseljeniški nedelji“ in onim županom dravske banovine, ki imajo mnogo izseljencev. Kdor drugi bi jo želel imeti, naj nam pošlje v znamkah tri dinarje za stroške, pa mu jo bomo drage volje poslali.

Slovenske g. izseljeniške misjonarje in vse naše izseljence celega sveta prosimo, da nam za prihodnjo številko pošljejo kratka poročila o delavskih razmerah, o njih verskem, društvenem in kulturnem življenju v njih naselbinah.

„Izseljeniški Vestnik“, naj postane vez, ki bo vezala slovenske izseljence vsega sveta med seboj v skupno našo izseljeniško družino in obenem z materjo domovino.
